

Hay, ik word blind, BLIND!'

Bron: www.limburger.nl/auto

Het was met carnaval, drie jaar geleden, in het café. De stemming zat er goed in. Op een gegeven moment zei ik tegen Hay, mijn man: "Zal ik jou eens wat zeggen. Ik zie geen gezichten meer". Hay dacht dat het een grap was. "Luister allemaal", riep hij lachend, "Annemie ziet geen gezichten meer". Iedereen lachen natuurlijk. "Dan moet ze er nog maar een paar drinken." Kort daarna is alles weer goed met de ogen van de Venlose Annemie Heijligers. Aan het bier heeft het in ieder geval niet gelegen.

Dan doet zich opnieuw een incident voor. Annemie schrijft graag brieven, lekker ouderwets met pen en papier. "Plotseling kon ik niet meer op de lijntjes schrijven. De letters gingen omhoog tijdens het schrijven, daar kon ik niets aan doen. Ik snapte er niks van." Ook dat gaat weer over. Daarna gebeurt er opnieuw iets vreemds, ze vraagt haar man eens naar de lamp te kijken, want het is erg donker in de kamer. Hij wil niet zeuren en draait er een tweede peertje in. Annemie ziet echter geen verschil. Intussen durft ze niet meer goed auto te rijden. Met angst en beven gaat ze naar de kookclub. "Ik zag de witte strepen op de wegen kronkelen in het donker. Ik werd steeds banger."

Het wordt hoog tijd om binnen te stappen bij een opticien, besluit ze. De winkelbediende constateert na een oogmeting dat er iets niet goed is en vraagt haar later die week terug te komen, dan is de deskundige in huis. Die man zei: "u moet zo snel mogelijk naar een oogarts". Ik vroeg nog wat het zou kunnen zijn? Staar? "Dat zou best kunnen," antwoordde hij. In het ziekenhuis in Venlo heeft de oogarts de diagnose snel gesteld: maculadegeneratie, de ziekte van de toekomst.

De gele vlek van het netvlies werkt steeds slechter, met slechtziendheid op termijn tot gevolg. Ofwel sociaal blind, zoals haar wordt meegedeeld. Even later staat ze buiten. Bij haar dochter aangekomen barst ze uit in tranen en vertelt het slechte nieuws. "Hay, ik word blind, BLIND! Het woord sociaal was ik alweer vergeten." Met tranen in de ogen vertelt ze over de gebeurtenis in het ziekenhuis. De oogarts overvalt haar met de mededeling. "Het ging allemaal zo snel. De jaloezieën gingen dicht, ik kreeg druppels in mijn ogen. Daarna gingen de jaloezieën weer open en deelde de arts het mee. Ik vroeg of er iets tegen te doen was. "U kunt naar Amerika gaan of naar China, en mijn medewerking heeft u, maar niemand zal u kunnen helpen". Ik vroeg wanneer ik terug moest komen. Dat hoefde niet. Hij drukte me enkele folders in mijn hand en gaf een korte uitleg. Dezelfde dag nog belde ik naar het ziekenhuis voor een afspraak. Ik wilde een persoonlijk gesprek. Dat vond de arts niet nodig. Ik kon mijn vragen telefonisch stellen de volgende dag, dan wilde hij wel antwoorden. Dat was een klap in mijn gezicht."

Voor haar eigen gemoedsrust gaat ze op zoek naar hulp die ze vindt in het Radboudziekenhuis in Nijmegen bij oogarts en hoogleraar Carel Hoyng. Hij is gespecialiseerd in MD. "Ik kon niet meer functioneren en had hulp nodig. Hoyng nam alle tijd voor me. Het wordt de ziekte van de toekomst, zei hij. Hij nam DNA bij me af. Ik had 50% kans om de ziekte te krijgen. Onze twee kinderen zijn ook belast. Hoyng nodigde me uit voor een symposium over MD. Daar werd ik niet vrolijk van. Mensen met verrekijkers op hun bril of met een blindengeleidehond. "Ik hoop niet dat ik zo aan het lopen kom, Hay," zei ik nog tegen mijn man.

Nu, twee jaar later, is Annemie Heijligers slechtziend. Rechts is ze de helft van haar gezichtsvermogen kwijt, links 40%. De verwachting is dat het de komende vijf jaar zal oplopen tot 95%. Met allerlei trucjes weet ze de ziekte te pareren. Bij het inschenken van een glas thee ziet ze niet of het hete water over de rand gaat. Dus houdt ze een vinger aan de rand. Wordt die warm, dan weet ze dat het glas voldoende gevuld is. Een wit servies kan ze niet onderscheiden op een wit laken, wel zwart op wit. In het verkeer vertrouwt ze op anderen. Annemie fietst niet naast, maar achter haar man en steekt de weg pas over wanneer andere mensen oversteken. Autorijden mag ze niet meer van de dokter.

Dagelijks ervaart ze het wat het is om sociaal blind te zijn. De contacten worden minder en anders. Dat is moeilijk te aanvaarden voor een gezelligheidsmens als Annemie. "Ik fiets zomaar mensen voorbij die ik ken. Alleen, ik zie ze niet en dat weten die mensen weer niet. Ze zullen wel denken; wat heeft die van Heijligers het hoog in de bol gekregen." Op de camping in Kessel waar we graag komen, groet je elkaar. Ik zie alleen nog schimmen op een afstandje. En winkelen begint lastig te worden. Wanneer iemand aan de kassa vraagt om 20 eurocent heb ik een probleem. Dan schud ik de portemonnee leeg en laat het meisje de 20 eurocent pakken. Ook geld pinnen gaat niet meer; ik druk steeds de verkeerde cijfers in met als resultaat dat de pas geblokkeerd raakt. Het spontane contact, zoals met carnaval, is er ook niet meer. Dat je uitbundig kunt zijn wanneer je iemand na lange tijd weer ziet. Mensen moeten zich aan mij voorstellen of Hay moet me wijzen op iemand. En als ik wat gedronken heb, dan huil ik. Dan word ik emotioneel."

Het moeilijkste is om de ongeneeslijke oogziekte te accepteren. Daar heeft ze wel eens met lotgenoten over gesproken. "Iemand verwoordde het heel mooi: U verliest uw ogen mevrouw, u maakt een rouwproces mee." Een andere mevrouw verloor haar man. Hij deed alles voor haar, omdat ze nauwelijks nog kan zien. "Mijn ogen zijn gestorven", zei ze. "Het zou fijn zijn als er meer begrip voor kwam. Ik heb dagen dan kan ik ermee huilen en ik heb dagen dat ik denk er zijn ergere dingen. Mijn dochter heeft een vriendin aan kanker verloren, bijvoorbeeld."